

Norges Bilbransjeforbund
Postboks 2804 Solli
0204 Oslo

Deres ref.: 226.3-FL

Vår ref.: 2003/567
475.0

Saksbeh.:

Dato: 6. august 2003

■ **Norges Bilbransjeforbund – konkurranseloven § 3-9, jf. § 3-4 jf. § 3-1 – dispensasjon for fastsettelse av standardkontrakter ved salg av bil**

Vedtak 2003-51

Vi viser til Deres brev av 19. juni 2003 der De søker om fornyet dispensasjon for utgivelse av standardkontrakter for henholdsvis forbrukerkjøp og næringskjøp av nye og brukte biler.

Norges Bilbransjeforbund (NBF) ble i Prisdirektoratets brev av 17. juni 1993 gitt dispensasjon fra forskrift om konkurransereguleringer av priser og avanser av 1. juli 1960 for å utgi standardformular av ovennevnte kontrakter. Dispensasjonen utløp 1. juli 2003.

NBFs standardkontrakter

NBF er en landsdekkende organisasjon for nybilforhandlere, bilverksteder og bilbergingsorganisasjoner. Forbundet har omlag 1.400 medlemsbedrifter som samlet står for over 70 prosent av nybilsalget og bilverkstedomsetningen.

Kjøpekontraktene NBF-forhandlerne vil bruke inneholder blant annet rubrikker for utfylling av informasjon om bilen som selges, innbyttebil, pris og betaling. I tillegg inneholder den salgs- og leveringsvilkår for forbruker- og næringskjøp. I punkt 3 i forbrukerkjøpkontrakten og punkt 2 i næringskjøpkontrakten gis det vilkår som gjelder prisen. Her står det blant annet at dersom det før levering finner sted endring i toll- og avgiftssatser, endring i pris fra fabrikk/importør, endret valutakurs eller endrede offentlige utgifter som påløper ved registrering av bilen, så skal prisen ut til kunden endres tilsvarende.

Forholdet til konkurranselovens forbudsbestemmelser

I henhold til konkurranseloven § 3-1 første ledd må ikke to eller flere ervervsdrivende for salg av varer eller tjenester ved avtale, samordnet praksis eller på annen måte som er egnet til å påvirke konkurransen, fastsette eller søke å påvirke priser, avanser eller rabatter bortsett fra vanlig kontantrabatt. Konkurranseloven § 3-4 forbyr sammenslutninger av ervervsdrivende å fastsette eller oppfordre til reguleringer som nevnt i § 3-1.

Standardkontraktene medfører at medlemmer i NBF følger bestemte retningslinjer for endring av pris ved endring i toll og avgifter, endring i pris fra fabrikk/importør, eller endring i offentlige utgifter som påløper ved registrering av bilen. Bestemmelsen om hvordan disse skal tas med i endelig pris på bilen bidrar til påvirkning av prisen. Kontraktene er derfor i strid med konkurranseloven § 3-4 jf. § 3-1, og NBF er avhengig av dispensasjon for å kunne utgi standardkontraktene.

Konkurransetilsynet kan med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 dispensere fra forbudene i §§ 3-1 til 3-4 dersom:

- a) konkurransereguleringen innebærer at konkurransen i vedkommende marked forsterkes,
- b) det må forventes effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen,
- c) konkurransebegrensningen har liten konkurransemessig betydning, eller
- d) det foreligger særlige hensyn.

Om vilkårene for å innvilge dispensasjonen er oppfylt, må avgjøres ut fra en konkret vurdering av hvordan de aktuelle konkurransebegrensningene påvirker forholdene i det eller de berørte markeder. Konkurransetilsynet må derfor vurdere hvilke markeder som er relevante.

Det relevante markedet

Det relevante produktmarked

Det relevante produktmarkedet inkluderer de varer og/eller tjenester kjøperen anser som substituerbare med hensyn til dekning av et bestemt behov. Med substituerbarhet menes i hvilken grad ulike produktvarianter kan dekke det samme behovet hos etterspørerne. Substituerbarheten kan måles ved krysspriselastisiteter som angir i hvilken grad en konsument for sin behovtilfredsstillelse vil gå over til å etterspørre andre produkter dersom prisen på et produkt øker. Dette vil særlig avhenge av produktets egenskaper, bruksområde og pris.

Markedet for salg av bil kan deles inn i flere segmenter etter pris og egenskaper ved bilen. Kjøreegenskaper, størrelse og egnethet i forhold til hva bilen skal brukes til gjør at ulike kundegrupper etterspør forskjellige biltyper.

NBF gir ut én standardkontrakt for forbrukerkjøp og én for næringskjøp. Kjøpekontraktene gjelder for alle typer nye og brukte biler. Prisreguleringen er også relativt lik i begge kontraktene. I denne saken er det derfor ikke nødvendig å avgrense ulike produktmarkeder etter biltyper eller forbrukerkjøp og næringskjøp av bil. Tilsynet finner det derfor hensiktsmessig å anslå det relevante produktmarkedet i denne saken til å være salg av bil.

Det relevante geografiske marked

Også markedenes geografiske utstrekning avgrenses med utgangspunkt i etterspørernes substitusjonsmuligheter. Transport- og tidskostnader setter i mange tilfeller grenser for hvor langt etterspørerne er villig til å bevege seg geografisk for å søke alternative leverandører.

Kjøperen av bil vil normalt foreta sine innkjøp lokalt eller regionalt. Standardkontrakten gjelder for hele Norge, og vi går ut fra at prisreguleringen har lik virkning i alle lokale og regionale markeder. I denne saken anslås derfor det relevante geografiske marked til Norge.

Konkurransetilsynets vurderinger

Etter konkurranseloven § 3-9 første ledd bokstav b kan Konkurransetilsynet gi dispensasjon dersom prisreguleringen må forventes å føre til effektivitetsgevinster som mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen.

NBFs standardkontrakter regulerer ikke prisene direkte som sådan. Prisreguleringen vil i de aller fleste tilfellene utgjøre en liten del av den totale prisen hvis det skulle skje en endring i blant annet avgifter, eller endring i pris fra fabrikk eller importør før levering av bilen. Først og fremst fremstår prisreguleringen som en plassering av risiko med begrensede virkninger for konkurransen.

Standardkontraktene kan antas å gi effektivitetsgevinster. Tilbyderne av bil kan få reduserte kostnader ved salg som følge av de standardiserte leveringsvilkårene. De som etterspør biler får reduserte søkekriterier i valg av bil som vil gi effektivitetsgevinster på etterspørselsiden. Konkurransetilsynet mener effektivitetsgevinstene mer enn oppveier tapet ved konkurransebegrensningen.

På denne bakgrunn og med hjemmel i konkurranseloven § 3-9 første ledd bokstav b har Konkurransetilsynet fattet følgende vedtak:

Norges Bilbransjeforbund gis dispensasjon fra konkurranseloven §§ 3-4 jf. 3-1 første ledd til å utgi standardformular for kjøpekontrakter ved forbruker- og næringskjøp av nye og brukte biler.

Vedtaket trer i kraft straks og gjelder til 6. august 2008.

For ordens skyld gjøres det oppmerksom på at vedtaket kan påklages innen tre uker. En eventuell klage stiles til Arbeids- og administrasjonsdepartementet, men sendes Konkurransetilsynet. For øvrig vises til vedlagte skjema "Melding om rett til å klage over forvaltningsvedtak".

Konkurransetilsynet gjør oppmerksom på at dispensasjonen kan trekkes tilbake dersom forutsetningene for dispensasjonen ikke lenger er til stede, jf. konkurranseloven § 3-9 tredje ledd.

Vedlegg: Melding om rett til klage over forvaltningsvedtak